

مآخذشناسی توصیفی سادات عبدالوهابیه

سیداحمد باقرزاده ارجمندی^۱

چکیده

شناخت ماخذ و منابع، گام نخست هر تحقیق است، امروزه کتابشناسی و ماخذشناسی به عنوان یک ضرورت مطرح شده و به صورت رشته آموزشی و تخصصی درآمده است. مآخذشناسی توصیفی نیز مرجعی جامع برای محققین، دانشجویان و کلیه علاقه مندان پژوهش و مطالعه به شمار می رود. سادات عبدالوهابیه، شاخه‌ای از سادات طباطبایی هستند که در آذربایجان، به ویژه تبریز ساکن هستند و سادات وهابی، سادات وهابیه، سادات عبدالوهابیه و سادات آل عبدالوهاب خوانده می شوند. از آنجاکه برای پیشبرد هر شاخه‌ای از علوم، نیاز مبرمی به تألیف پایان‌نامه‌شناسی، جزوه‌شناسی، سندشناسی، کتاب‌شناسی، مقاله‌شناسی، مواد دیداری شنیداری‌شناسی، نسخه‌شناسی و دیگر مواد کتابخانه‌ای‌شناسی و به عبارت بهتر، منبع‌شناسی جامع در هر شاخه، نیاز است و جزو ضرورت‌های اولیه و حیاتی شناخت و تحقیق در آن موضوع به شمار می‌رود؛ از این رو، پژوهش حاضر به صورت کتابخانه‌ای و بهره‌گیری از روش توصیفی و تا حدودی تحلیلی، به معرفی و توصیف منابعی پرداخته که موضوع آن، سادات عبدالوهابیه است.

واژگان کلیدی: مآخذشناسی توصیفی، امیر عبدالوهاب، سادات عبدالوهابیه، سادات طباطبایی، شجره‌نامه سادات.

۱. دانشجوی دکتری تاریخ اسلام دانشگاه پیام نور مرکز بین‌الملل قشم و پژوهشگر پژوهشکده الذریه النبویه، قم ایران؛
sab_arjmandi@yahoo.com

مقدمه

سادات عبدالوهابیه، شاخه‌ای از سادات محمدی و فاطمی طالبی و علوی، حسنی حسینی و طباطبایی هستند که نسب خود را به امیر سراج‌الدین عبدالوهاب تبریزی، از نسل حسن مثنی، فرزند حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام می‌رسانند و در آذربایجان، به ویژه تبریز ساکن هستند و سادات وهابی، سادات وهابیه، سادات عبدالوهابیه و سادات آل عبدالوهاب خوانده می‌شوند. در تاریخ عالم‌آرای عباسی آمده است: «عظام عبدالوهابیه، اکثر در دارالسلطنه تبریز اقامت داشتند. در این عصر، بعضی در یزد و کاشان و اصفهان نیز هستند. میرعبدالوهاب، جدّ اعلای ایشان [است]» (اسکندریگ منشی، ۱۳۷۷، ج ۱، ص ۲۴۳). تبریزیان [را] خوی یکسان نبُود و هرکه رانیک بنگری، طبعی دیگر است. در خلقت نیز گونه‌ها باشند، مگر یک خانواده باشش [شا]خه از یک پدر، چون سلسله طباطباییان که به آشکار، آنجاب و اطیاب باشند (فاجار، ۱۳۹۳، ص ۳۴۴) که بدین شهر به شهامت و مناعت ممتازند (همان، ص ۱۴۹). بیشتر مردمان [این خاندان] بزرگ بودند و به کاراندرند، چون القاب این روزگار که همه نام و افتخار باشد (همان) و به قول نادر میرزا^۲: «بزرگ‌ترین خانه تبریز، آل طباطبایی است» (همان، ص ۳۵۳). اکثر فرزندان و اعقاب امیر عبدالوهاب تبریزی، از ممتازین علم و فرهنگ در این سرزمین هستند و منصب شیخ‌الاسلامی و قضاوت [و نیز نقابت و وکالت] تبریز از عهد اوزون حسن^۳ بدین طرف، غالباً به میراث در این خانواده برقرار بوده است (محیط طباطبایی، ۱۳۴۴، ص ۴۱). هرچند در برخی منابع، از انتصاب ایشان بر مسند قاضی‌القضات آذربایجان و قاضی عسکر نیز سخن رانده شده است. (عون‌اللهی، ۱۳۸۹، ص ۲۰۶)

۱. سادات

س ی د [س ی د] به معنای پیشوا، مهتر قوم، سردار، بزرگ، مهتر، سرور و آقا است و کسی که از اولاد حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله باشد و سیده، مؤنث آن و سادّه و اسیاد و سیاند، جمع آن است. سادّه در اصل، سَیْدَه بود و جمع تکسیر سائد، و سائد بر وزن فاعل به معنای

۱. شروع تألیف کتاب، سال ۱۰۲۵ ق است.

۲. پسر بدیع‌الزمان میرزابن محمدقلی میرزای ملک‌آرا بن فتحعلی‌شاه.

۳. ابوالنصر امیرحسن بیگ بن علی بن قراعثمان مشهور به اوزون حسن، پادشاه آق‌قویونلو (۸۲۴-۸۸۳ و سلطنت از ۸۷۱ ق).

سیداست. پس سادات، جمع سادة و جمع الجمع سائد است، نه جمع سید.

در طول تاریخ، محدوده اطلاق سید به افراد، یکسان نبوده در برخی متون تاریخی و کتب انساب، به افرادی از قریش برخورد می‌کنیم که این کلمه درباره آنها به کار رفته است. ولی در اصل، منظور از سید، کل «سادات اهل مکه» یا «کان سیداً من سادات قریش» با عبارت بنی‌هاشم یعنی خاندان عمرو بن عبدمناف بن قصی بن کلاب بن مرّه ملقب به هاشم که به آنها هاشمی یا بنی‌هاشم گفته شده و در اصل، فرزندان شیبه بن هاشم مشهور به عبدالمطلب را گویند؛ زیرا نسل هاشم فقط از پسرش عبدالمطلب ادامه یافته است و گاه فقط به فرزندان عبدالمطلب یعنی عباس و عمران مشهور به ابوطالب اطلاق می‌شود.

هرچند فرزندان عباس که به عباسی مشهورند در دوره و قلمرو خلافتشان دارای نهاد نقابت خاص خودشان بودند و در ردیف شرفا شناخته می‌شدند، ولی پس از سقوط بغداد، به تدریج این مسئله کمرنگ شد. گاهی هم دایره اطلاق چنان می‌شود که فقط فرزندان ابوطالب را درون خود جای می‌دهد و ایشان به طالبی مشهورند که بیشتر منابع و کتب انساب، به معرفی آنها پرداخته و ملاک معرفی خاندان‌های سادات تا قرن دهم هجری قمری، ایشان بودند.

لازم به ذکر است که تا قرن پنجم هجری قمری، در ابتدای نام طالبی‌ها حتی بنی‌هاشم، به جای پیشوند سید، اغلب کلمه شریف به کار می‌رفت. شریف در لغت به معنای برتر، والانسب و بلندمرتبه است که به افراد بانفوذ قوم گفته می‌شود و در برخی مواقع، سید و شریف هر دو با هم به کار برده می‌شدند.

در اوایل قرن پنجم، نخستین بار ابوالحسن اسماعیل، رئیس شهر هرات، که از سادات حسینی زیدی بود، پیشوند سید را برای خود به کار برد. طالبیان هم به سه شاخه تقسیم می‌شوند: نسل عقیل که به عقیلی، نسل جعفر به جعفری و نسل امام علی علیه السلام نیز به علوی مشهورند. علویان نیز شامل فرزندان و نسل محمد حنفیه، عمرالطرف، ابوالفضل العباس و امام حسن و حسین علیهم السلام می‌باشند. نسل عمر به عمری و نسل عباس به عباسی (شهید طف) مشهورند و نسل امام حسن و حسین علیهم السلام به اعتبار ذریه پیامبر بودن، به محمدی و فاطمی یا بنی‌فاطمه اشتهار دارند. همچنین به نسل امام حسن علیه السلام و امام حسین علیه السلام،

حسینی و حسینی یا شرفای حسنی و حسینی اطلاق می‌شود. و چنین است که نسل امام جعفر صادق علیه السلام به صادقی و گاه به جعفری، نسل امام موسی علیه السلام به موسوی، نسل امام علی علیه السلام به رضایی، نسل امام محمد تقی علیه السلام به تقوی، نسل امام علی النقی علیه السلام، یعنی فرزندان و نسل جعفر توّاب، به نقوی مشهور هستند.

در ایران نیز از قرن ششم، پیشوند سید، جای شریف را گرفت که در کتب انسابی و رجالی، در ابتدای اسم برخی سادات جعفری و علوی‌های غیرفاطمی دیده می‌شود و واژه شریف بیشتر برای افرادی استفاده می‌شد که سیادت از طریق مادرشان بود.

۲. شیخ الاسلام آذربایجان

امیر سراج‌الدین عبدالوهاب تبریزی (متوفای ۹۲۷ق)، عالم، عارف، فقیه و شیخ الاسلام و در علوم غریبه و جفر، وحید روزگار بود (حشری تبریزی، ۱۳۷۱، ص ۱۰۴). وی بهره فراوانی از علم هیئت داشت و از علمای برجسته شیعه در سده نهم و دهم هجری قمری به شمار می‌رفت. پدرش امیر عبدالغفار (متوفای ۸۷۷ق)، سرسلسله سادات طباطبایی آذربایجان بود که علاوه بر توانایی در علوم عقلی و نقلی، در علوم غریبه نیز مهارت داشت (کربلایی تبریز، ۱۳۸۳، ج ۱، ص ۲۱۴، ۲۱۵). امیر عبدالغفار پیش‌تر از اصفهان به زواره رفته بود و پس از مدت‌ها سیر و سفر و دانش‌اندوزی، به دعوت اوزون حسن، پادشاه آق‌قویونلو به آذربایجان رفت و در شهر تبریز اقامت گزید. شاه به دلیل توانایی‌های علمی و نفوذ اجتماعی و سیاسی امیر عبدالغفار، او را به امر قضاوت حکم داد و زمام امور دینی، شرعی و قضایی را به او سپرد. پس از چندی، فرزندش امیر عبدالوهاب، که تا آن زمان در سمرقند بود، از طرف پدر به آذربایجان احضار شد، اما هنگامی که به تبریز رسید، پدر از دنیا رفته بود (سال ۸۷۷ق). امیر عبدالوهاب، در بخشی از دوره زمامداری سلسله آق‌قویونلو و شاه اسماعیل صفوی (۸۷۷-۹۲۰ق)، شیخ الاسلام و متولی (نوایی، ۱۳۴۷، ص ۲۳۲) مدرسه نصریه بود و در شکوفا کردن حوزه علمیه تبریز و گسترش تشیع نقش اساسی داشت. (رک: حوزه نت، مقاله حوزه علمیه تبریز) از اقدامات مهم امیر عبدالوهاب می‌توان به تأسیس احکام مدنی و منطقه‌بندی و تعیین

۱. سَمَرْقَنْد دومین شهر بزرگ ازبکستان و مرکز استان سمرقند است.

مسئول بر منطقه‌ای به نام صدر در حکومت اوزون حسن، پادشاه آق قوینلو و حکومت شاه اسماعیل صفوی (صدری، ۱۳۷۵، ص ۱۴) و تدبیر در عقب‌نشینی قشون سلطان سلیم عثمانی (۹۲۶.۸۷۵ و سلطنت از ۹۱۸ق) و شکست اشغال شهر تبریز به وسیله قوای عثمانی در جنگ چالدران (گلی زواره، ۱۳۸۳، ص ۸۰) و دوران‌دیشی او در وادار کردن شاه صفوی برای مذاکره با سلطان سلیم پس از جنگ اشاره داشت. امیر عبدالوهاب تبریزی در سال ۹۲۰ق از طرف شاه اسماعیل به عنوان ایلچی نزد سلطان سلیم رفت (ر.ک: حقی اوزون چارشی‌لی، ۱۳۶۰، ص ۲۹۰). در این ماموریت، ابتدا سلطان سلیم مقدم وی و همراهانش را گرامی داشت، ولی پس از چند روز که گزارش‌هایی مبنی بر نقش برجسته او در استقامت مردم تبریز و عدم اعتنای او به نامه ارسالی خودش را دریافت کرد، دستور داد تا او را زندانی کنند. با دقت در تاریخ وصیت‌نامه امیر عبدالوهاب تبریزی مشخص می‌شود که او حداقل تا تاریخ ۹۲۷ق زنده بود و ظاهراً در همان سال، در زندان سلطان سلیم شهید شده (حسینی قمی، ۳۹۴، ج ۱، ص ۱۴۵) و در جوار مقبره ابویوب انصاری، واقع در مسجد ایوب سلطان استانبول ترکیه دفن شده است. (کربلایی تبریز، ۱۳۸۳، ج ۱، ص ۲۱۶)

۳. نسب

امیر سراج‌الدین^۱ عبدالوهاب بن عبدالغفار بن^۲ سید عمادالدین بن^۳ حسن بن^۴ محمد بن^۵ سید حسن بن^۶ علی بن^۷ علی بن^۸ سید احمد بن علی بن^۹ علی بن^{۱۰} محمد بن^{۱۱} احمد بن^{۱۲}

۱. به قولی نورالدین.

۲. ملقب به شیخ‌الاسلام کبیر.

۳. امیرالحاج.

۴. ملقب به سید فخرالدین.

۵. ملقب به کمال‌الدین.

۶. به قولی سید حسین.

۷. ملقب به سید شهاب‌الدین.

۸. ملقب به سید عمادالدین.

۹. ملقب به سید عمادالدین کبیر. در برخی منابع، به اشتباه، بعد از این فرد و قبل از فرد بعدی، شخصی به نام سید عباد است که در «شجره خاندان طباطبایی دیبا» نیز به اشتباه، میرآباد نوشته شده است.

۱۰. ابوالحسن به اقوالی ابوالحسین و ابوطاهر شاعر اصفهانی ملقب به شهاب‌الدین و به قولی ملقب به عمادالدین.

۱۱. ابی‌الحسن به قولی ابوالحسین شاعر اصفهانی و ملقب به ابن طباطبا.

۱۲. ابوعبدالله شاعر اصفهانی به قولی ملقب به فتوح‌الدین.

محمد بن^۱ احمد بن^۲ ابراهیم بن^۳ اسماعیل بن^۴ ابراهیم بن^۵ حسن بن^۶ امام حسن و فاطمه^۷ بنت امام حسین علیه السلام. (ر.ک: کتاب‌های هدیه لآل عبا فی نسب آل طباطبا نوشته سید حسینعلی نقیب‌زاده مشایخ طباطبا و نسب‌نامه خاندان طباطبایی: اولاد امیر سراج‌الدین عبدالوهاب نوشته سید محمد حسین طباطبایی که در این مقاله به توصیف آن‌ها ذیل شماره‌های ۶۲۳ و ۶۲۷ پرداخته خواهد شد)

۴. فرزندان

عبدالغفار (میربزرگ)، عبدالباقی، عبدالرزاق (میرسلطان)، عبدالجبار، عبدالباری و علی‌اکبر ملقب به میرشاه‌میر (نام وی بر اساس دست‌خط و مهر وی در ذیل «نسب‌نامه سادات ارزیل^۸ و کورخیر^۹»، «محمد اکبر» است). در کتاب‌های انساب و شجره‌نامه‌ها، از اعقاب فرزندان عبدالوهاب، به غیر از عبدالباقی و علی‌اکبر، هیچ‌اطلاعی در دست نیست. البته برای عبدالباقی هم تنها از وجود فرزندی به نام سید حسن بیگ که مادرش دختر یوسف بیگ پسر اوزون حسن (۸۲۶-۸۸۳ ق) بود خبر داده‌اند (ر.ک: همان) و سادات طباطبایی آذربایجان و تبریز، همگی از اعقاب فرزند عبدالوهاب تبریزی یعنی علی‌اکبر ملقب به میرشاه‌میر هستند که به سادات تبریز یعنی سادات شیخ‌الاسلامی، سادات قاضی، سادات وکیلی، سادات امینی، سادات فتاحی، سادات دیبا و سادات شندآباد تقسیم می‌شوند. (ر.ک: همان)

۱. ابی‌جعفر ملقب به الاصفغر و صغری، ابن‌الخزاعی و ابن‌الخزاعیه و به قولی محمد اکبر.
۲. اباعبدالله احمد اکبر شاعر اصفهان و رئیس طائفه و به اقوالی ابوالعباد و ابی‌محمد و به اقوالی ملقب به فتوح‌الدین و ابن‌الخزاعیه.
۳. ابواسماعیل و به قولی ابواسحاق و ملقب به طباطبا و به قولی ملقب به زین‌العابدین.
۴. ابوابراهیم و ملقب به دیاج و الاکبر الشریف الخالص و به قولی ملقب به طباطبا.
۵. اباسماعیل و به اقوالی ابوالحسن و ابواسحاق و ملقب به غمر.
۶. ابامحمد به قولی ابوعبدالله و ملقب به مثنی.
۷. ملقب به حورالعین.
۸. ارزیل، یکی از روستاهای استان آذربایجان شرقی در ایران است که در دهستان ارزیل، بخش خاروانا، شهرستان ورزقان واقع شده است.
۹. کورخیر یا گُل‌آخور، یکی از روستاهای استان آذربایجان شرقی است که در دهستان ارزیل و در مسیر ورزقان - خاروانا در منطقه‌ای به نام سه‌راهی ممدآقا قرار گرفته و در ۶۰ کیلومتری مرکز شهرستان قرار دارد.

۵. روش تدوین

در این مقاله، آثاری بررسی و معرفی شده که در آنها به سادات عبدالوهابیه اشاره گردیده است و بنابراین، آثار غیرمستقل در این مقاله نیامده‌اند. بررسی هر اثر، از شش قسمت ذیل تشکیل شده است:

۱-۵. مشخصات اثرشناختی

الف. سند: نواحی پنج‌گانه شامل منشأ ایجادکننده سند؛ عنوان انتخابی مرکز نگهدارنده؛ نوع اثر؛ تاریخ ایجاد سند؛ زبان‌ها و انواع خطوط به‌کاررفته در سند، سطح استاندارد سند، کمیت محتوای فیزیکی سند و موضوع سند است؛ و هر نواحی با علامت (ا) از هم جدا خواهند شد.

ب. کتاب: نواحی هفت‌گانه نام پدیدآور یا پدیدآورندگان؛ عنوان اصلی و فرعی کتاب؛ نوع اثر؛ نام کمک پدیدآور؛ مشخصات نشر؛ زبان؛ مشخصات فیزیکی؛ نوع محتوا به غیر از متن و قسمت‌های کلی کتاب است؛ و هر نواحی با علامت (ا) از هم جدا خواهند شد.

ج. مقاله: نواحی شش‌گانه نام پدیدآور یا پدیدآورندگان؛ عنوان از اصلی و فرعی مقاله؛ نوع اثر؛ محل و سازمان نشر؛ زبان و مشخصات نشریه و هر نواحی با علامت (ا) از هم جدا خواهند شد.

۲-۵. تناقض‌ها

تناقض‌های احتمالی اطلاعات اثرشناختی با قسمت‌های فیفا، صفحه حقوق، صفحه عنوان، عطف، صفحه عنوان به زبان دیگر و عنوان پشت جلد در این قسمت می‌آیند.

۳-۵. سوابق نشر

اگر اثر یا قسمتی از آن و یا ترجمه آن قبلاً چاپ و منتشر شده باشد، در اینجا به آن اشاره خواهد شد.

۴-۵. بازیابی

الف. سند: مرکز نگهدارنده؛ اطلاعات مربوط به بازیابی اثر و دیگر اطلاعات نوشته شده در فراداده اثر است.

ب. کتاب: شماره شابک؛ شماره کتابشناسی ملی؛ رده‌بندی دیویی و رده‌بندی کنگره.

۵-۵. توصیف‌گرها

منظور از توصیف‌گرها، واژه‌هایی است که گویای نکات مهم اثر بوده و از کلمات خاص متن آن، که اشاره به شخص، مکان و موضوعی منحصر به فرد دارند، برای توصیف سند استفاده می‌شوند.

۵-۶. توصیف گزارشی (و نه تشریحی)

این قسمت، دورنمایی از اثر را نمایان خواهد ساخت.

۶. معرفی منابع

۱-۶. باقرزاده ارجمندی، سیداحمد | سادات عبدالوهابیه | مقاله | تهران: مجلس شورای اسلامی | فارسی | پیام بهارستان؛ دوره ۲، س ۸، ش ۲۶، (پاییز و زمستان ۱۳۹۴)؛ ص ۲۸۵-۳۱۴. الف) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین‌العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اسماعیل صفوی اول، شاه ایران (۸۹۲-۹۳۰ق)؛ ابویوب انصاری، خالد بن زید (؟-۵۲ق)؛ ارونق و انزاب؛ استانبول، ترکیه؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج‌الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی، شیخ‌الاسلام (؟-۹۲۷ق)؛ اوزون حسن آق‌قویونلو (۸۲۶-۸۸۲ق)؛ باکو، جمهوری آذربایجان؛ تبریز؛ جنگ چالدران؛ رودقات؛ زندانیان سیاسی؛ زواره؛ سادات امینی؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ سادات شندآباد؛ سادات شیخ‌الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبدالوهابیه؛ سادات فتاحی؛ سادات قاضی؛ سادات وکیلی؛ سفیران؛ سلیم اول، سلطان عثمانی (۸۷۲-۹۳۶ق)؛ سمرقند، ازبکستان؛ شبستر؛ شجره‌نامه‌ها؛ شندآباد؛ صوفیان؛ محبی عثمانی (قرن ۱۰ق)؛ مسجد سلطان ایوب، استانبول؛ مُشجر؛ نسب‌شناسی.

ب) مقاله حاضر پس از ذکر نسب امیر سراج‌الدین عبدالوهاب تبریزی و شرح زندگی پدرش و فرمان اوزون حسن به پدرش، به شرح حال امیر عبدالوهاب پرداخته و در این بین، از نامه‌های سلطان سلیم (۸۷۵-۹۲۶ق) و شاه اسماعیل (۸۹۲-۹۳۰ق) سخن رانده شده و در ادامه، وصیت‌نامه و چگونگی و سال درگذشت وی و نیز چند نوشته درباره وی بررسی

و در آخر، اعقاب وی که سادات عبدالوهابیه را تشکیل می‌دهند تشریح شده است. در حروفچینی این مقاله، به دلیل تشابه اسمی، سرسلسله سادات دیبا و سادات فتاحی، با هم مخلوط شده و به اشتباه، یکی معرفی شده است. همچنین خاندان «طباطبایی مجد»، از سادات طباطبایی دانسته شده که اشتباه است و این خاندان اصلاً از سادات نیست.

۲-۶. باقرزاده ارجمندی، سیداحمد (اهدآگر) | شجره‌نامه سادات طباطبایی آذربایجان و تبریز مشهور به سادات عبدالوهابیه | سند | ۱۳۳۱ و ۱۳۸۹ | فارسی | پرونده | ۲ برگ | نسب‌نامه. الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۴۰۴.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اسماعیل صفوی اول، شاه ایران (۸۹۲-۹۳۰ق)؛ ابویوب انصاری، خالدبن زید (؟-۵۲ق)؛ ارونق و انزاب؛ استانبول، ترکیه؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج‌الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی؛ شیخ‌الاسلام (؟-۹۲۷ق)؛ اوزون حسن آق‌قویونلو (۸۲۶-۸۸۳ق)؛ باکو، جمهوری آذربایجان؛ تبریز؛ جنگ چالدران؛ رودقات؛ زندانیان سیاسی؛ زواره؛ سادات امینی؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ سادات شندآباد؛ سادات شیخ‌الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبدالوهابیه؛ سادات فتاحی؛ سادات قاضی؛ سادات وکیلی؛ سفیران؛ سلیم اول، سلطان عثمانی (۸۷۲-۹۳۶ق)؛ سمرقند، ازبکستان؛ شبستر؛ شجره‌نامه‌ها؛ شندآباد؛ صوفیان؛ محبی عثمانی (قرن ۱۰ق)؛ مسجد سلطان ایوب، استانبول؛ مُشجّر؛ نسب‌شناسی.

ج) اثر حاضر، شجره‌نامه اعقاب امیر سراج‌الدین عبدالوهاب شیخ‌الاسلام تبریزی و سرسلسله سادات طباطبایی آذربایجان و تبریز (مشهور به سادات عبدالوهابیه) است که اشتباهات فراوانی در آن دیده می‌شود. لازم به ذکر است که شاخه مربوط به میرزا محمدجعفر، در سال ۱۳۸۹ش به وسیله سیداحمد باقرزاده ارجمندی تکمیل شده است.

۳-۶. باقرزاده ارجمندی، سیداحمد (اهدآگر) | فرمان اوزون حسن، مؤسس سلسله آق‌قویونلو مبنی بر اعطای موضع انبد در اعمال رودقات از نواحی تبریز به میر جلیل رفیع‌الدین امیرعبدالغفار شیخ‌الاسلام کبیر | سند | ۸۷۵ق | پرونده | ۴ برگ | فرمان.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۷۲.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ ارونق و انزاب؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امند؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (۹۲۷.۴ق)؛ میر جلیل امیر رفیع الدین عبد الغفار تبریزی، شیخ الاسلام کبیر (۸۷۷.۴ق)؛ اوزون حسن آق قویونلو (۸۸۲.۸۲۶ق)؛ روستاها؛ سادات امینی؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ سادات شندآباد؛ سادات شیخ الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبد الوهابیه؛ سادات فتاحی؛ سادات قاضی؛ سادات وکیلی؛ شبستر؛ شندآباد؛ شیخ الاسلامها؛ صوفیان؛ فرمانها؛ هبه.

ج) تصویر و رونوشت فرمان اوزون حسن، مؤسس سلسله آق قویونلو مبنی بر اعطای موضع انبد (روستای امند کنونی و مرکز دهستان رودقات بخش صوفیان شهرستان شبستر) به عنوان سیورغال ابدی برای امیر عبد الغفار شیخ الاسلام تبریزی (پدر امیر سراج الدین عبد الوهاب شیخ الاسلام تبریزی و سرسلسله سادات طباطبایی ساکن آذربایجان و تبریز مشهور به سادات عبد الوهابیه).

۴-۶. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهد اگر) | متن مخطوط کتاب «نسب نامه خاندان طباطبایی: اولاد امیر سراج الدین عبد الوهاب» | سند | ۱۳۱۶ | فارسی | پرونده | ۲۵ برگ (۵۰ صفحه) | نسب نامه؛ شرح حال.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۴۰۳.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اسماعیل صفوی اول، شاه ایران (۸۹۲. ۹۳۰ق)؛ ابویوب انصاری، خالدین زید (؟- ۵۲ق)؛ ارونق و انزاب؛ استانبول، ترکیه؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (۹۲۷.۴ق)؛ اوزون حسن آق قویونلو (۸۸۲.۸۲۶ق)؛ باکو، جمهوری آذربایجان؛ تبریز؛ جنگ چالدران؛ رودقات؛ زندانیان سیاسی؛ زواره؛ سادات امینی؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ سادات شندآباد؛ سادات شیخ الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبد الوهابیه؛ سادات فتاحی؛ سادات قاضی؛ سادات وکیلی؛ سفیران؛ سلیم اول، سلطان عثمانی (۸۷۲. ۹۳۶ق)؛ سمرقند، ازبکستان؛ شبستر؛ شجره نامهها؛ شندآباد؛ صوفیان؛ طباطبایی، سید محمد حسین (۱۲۸۱: ۱۳۶)؛

محبی عثمانی (قرن ۱۰ق)؛ مسجد سلطان ایوب، استانبول؛ مُشجّر؛ نسب شناسی.

ج) این اسناد مربوط به تصاویر متن مخطوط کتاب نسب نامه خاندان طباطبایی: اولاد امیر سراج الدین عبد الوهاب نوشته سید محمد حسین طباطبایی در موضوع نسب نامه مُشجّر امیر سراج الدین عبد الوهاب شیخ الاسلام تبریزی و سرسلسله سادات طباطبایی آذربایجان و تبریز (مشهور به سادات عبد الوهابیه) است که در متن تاپپی کتاب، اشتباهات فروانی از لحاظ نسب و حروفچینی دیده می شود. شاخه مربوط به میرزا محمد جعفر، در سال ۱۳۹۱ ش به وسیله سید احمد باقرزاده ارجمندی تکمیل شده است.

۵-۶. باقرزاده ارجمندی، سید احمد | نسب نامه و اعقاب میرزا اسدالله تبریزی: شجره نامه خاندان های اسدالله اف، باقرزاده ارجمندی، خیاط باقرزاده و شهاب الدینی از سادات محمدی و فاطمی علوی و طالبی، حسنی حسینی، طباطبایی، عبد الوهابی و وکیلی | سند | ۲۷ تیر ۱۴۰۱ | فارسی | فقره ۱ | برگ | نسب نامه.

الف) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اسدالله اف؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟. ۹۲۷ق)؛ باقرزاده ارجمندی؛ تبریز؛ زواره؛ خیاط باقرزاده؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات وکیلی؛ شجره نامه ها؛ شهاب الدینی؛ مُشجّر؛ میرزا صدرالدین محمد (میرزا صدرا)، وکیل الرعایای آذربایجان (زنده در ۱۱۴۰ق)؛ نسب شناسی.

ب) اثر حاضر، نسب نامه و اعقاب میرزا اسدالله تبریزی است. لازم به ذکر است شجره نامه تا حد الامکان با نام مادر هر فرد به همراه توضیحاتی در پاورقی آمده است و در آن، با انتخاب احادیث و آیاتی، به حادثه عظیم غدیر و خلافت و ولایت امام علی علیه السلام، تشیع، دوستی با اهل بیت علیهم السلام و عترت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، حرق الدار، پنج تن آل عبا علیهم السلام، چهارده معصوم علیهم السلام و شفاعت ایشان و حضرت مهدی قائم عجل الله فرجه و منتقم کربلا اشاراتی شده است.

۶-۶. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهداگر) | نسب نامه مُشجّر آیت الله حاج میرزا علی قاضی طباطبایی از سادات حسنی حسینی طباطبایی عبد الوهابی شیخ الاسلامی | سند | ۱۳۰۸ق | فارسی | فقره ۱ | برگ | نسب نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۷۵.
 ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اصفهان؛
 اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟۹۲۷ق)؛ سادات
 حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات شیخ الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبد الوهابیه؛
 عارفان؛ فقیهان؛ قاضی طباطبایی تبریزی، سید علی (۱۳۲۵.۱۲۴۵ق)؛ مجتهدان و علما؛
 مُشجّر؛ میرزا علی اصغر شیخ الاسلام (۱۲۷۸.۱۱۶۴ق)؛ نجف، عراق؛ نسب شناسی.
 ج) اثر حاضر، تصویر نسب نامه مُشجّر آیت الله حاج میرزا علی قاضی طباطبایی، عارف
 و استاد اخلاق حوزه علمیه نجف در قرن چهاردهم قمری و از سادات حسنی حسینی
 طباطبایی عبد الوهابی شیخ الاسلامی ساکن تبریز است.

۶-۷. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهدآگر) | نسب نامه مُشجّر آیت الله میرزا محمد علی
 قاضی طباطبایی از سادات حسنی حسینی طباطبایی عبد الوهابی قاضی | سند | ۱۳۹۰ |
 فارسی | فقره ۱ | برگ | نسبت نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۸۱.
 ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اصفهان؛
 اعقاب؛ امامان جماعت؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام
 (؟۹۲۷ق)؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبد الوهابیه؛
 سادات قاضی؛ قاضی طباطبایی، محمد علی (۱۳۵۸.۱۲۹۳ق)؛ مجتهدان و علما؛ مُشجّر؛ میرزا
 علی اصغر شیخ الاسلام (۱۲۷۸.۱۱۶۴ق)؛ میرزا محمد مهدی قاضی (؟۱۲۴۱ق)؛ نسب شناسی.
 ج) سند حاضر، تصویر نسب نامه مُشجّر آیت الله میرزا محمد علی قاضی طباطبایی،
 اولین امام جمعه تبریز بعد از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ش و از سادات حسنی حسینی
 طباطبایی عبد الوهابی قاضی ساکن تبریز است که از پایین به بالا و چپ به راست و شروع
 شمارش از امام حسن مجتبی علیه السلام، نام شانزدهمین نفر، باید از «امیر کمال الدین محمد» به
 «امیر کمال الدین محمد» تغییر یابد.

۶-۸. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهدآگر) | نسب نامه مُشجّر آیت الله میرزا

محمد مهدی قاضی، سرسلسله سادات حسینی طباطبایی عبد الوهابی قاضی | سند | ۱۳۷۸ق | فارسی | فخره | ۱ برگ | نسب نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۸۰.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امامان جماعت؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟۹۲۷ق)؛ سادات حسینی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبد الوهابیه؛ سادات قاضی؛ قاضی طباطبایی، محمد علی (۱۳۵۸.۱۲۹۳ق)؛ مجتهدان و علما؛ مسجد مقبره، تبریز؛ مُشجّر؛ میرزا محمد مهدی قاضی (؟۱۲۴۱ق)؛ نسب شناسی.

ج) ورقه حاضر، تصویر نسب نامه مُشجّر آیت الله میرزا محمد مهدی قاضی، عالم دینی و عامل تجدید بنای مسجد مقبره تبریز و سرسلسله سادات حسینی طباطبایی عبد الوهابی قاضی ساکن تبریز است.

۹-۶. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهد اگر) | نسب نامه مُشجّر امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب شیخ الاسلام تبریزی و سرسلسله سادات طباطبایی آذربایجان و تبریز مشهور به سادات عبد الوهابیه | سند | ۱۳۴۴ | فارسی | فخره | نسب نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۷۹.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اسماعیل صفوی اول، شاه ایران (۸۹۲. ۹۳۰ق)؛ ابویوب انصاری، خالد بن زید (؟- ۵۲ق)؛ ارونق و انزاب؛ استانبول، ترکیه؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟۹۲۷ق)؛ اوزون حسن آق قویونلو (۸۲۶. ۸۸۲ق)؛ باکو، جمهوری آذربایجان؛ تبریز؛ جنگ چالدران؛ رودقات؛ زندانیان سیاسی؛ زواره؛ سادات امینی؛ سادات حسینی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ سادات شندآباد؛ سادات شیخ الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبد الوهابیه؛ سادات فتاحی؛ سادات قاضی؛ سادات وکیلی؛ سفیران؛ سلیم اول، سلطان عثمانی (۸۷۲. ۹۳۶ق)؛ سمرقند، ازبکستان؛ شبستر؛ شجره نامه ها؛ شندآباد؛ صوفیان؛ محبی عثمانی (قرن ۱۰ق)؛ مسجد سلطان ایوب، استانبول؛ مُشجّر؛ نسب شناسی.

ج) سند حاضر، نسب نامه مُشجّر امیر سراج الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی، شیخ الاسلام در دوران حکومت آق قوینلو و شاه اسماعیل صفوی و سرسلسله سادات طباطبایی آذربایجان (مشهور به سادات عبدالوهابیه) است.

۱۰-۶. باقرزاده ارجمندی، سیداحمد (اهدآگر) | نسب نامه مُشجّر برخی اعقاب میرزا ابراهیم وکیل الرعایای آذربایجان و از سادات حسنی حسینی طباطبایی عبدالوهابی وکیلی و شجره نامه سادات حسنی حسینی طباطبایی عبدالوهابی وکیلی امینی | سند | ۱۳۱۱ق | فارسی | پرونده | ۲ برگ | نسب نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۷۳.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟۹۲۷ق)؛ امین الرعایا (امین الدوله)، حاجی میرزا کاظم (؟۱۲۷۱ق)؛ تبریز؛ زواره؛ سادات امینی؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات وکیلی؛ شجره نامه ها؛ مُشجّر؛ میرزا ابراهیم وکیل الرعایای آذربایجان؛ میرزا صدرالدین محمد (میرزا صدرا)، وکیل الرعایای آذربایجان (زنده در ۱۱۴۰ق)؛ نسب شناسی.

ج) این سند، تصویر نسب نامه مُشجّر اعقاب میرزا ابراهیم وکیل الرعایای آذربایجان و از سادات حسنی حسینی طباطبایی عبدالوهابی وکیلی و شجره نامه برخی اعقاب حاجی میرزا کاظم امین الدوله مشهور به سادات امینی بوده و لازم به ذکر است که از پایین به بالا و چپ به راست و شروع شمارش از امام حسن مجتبی علیه السلام: الف. دهمین نفر از قلم افتاده است؛ ب. مابین یازدهمین و دوازدهمین نفر، به ترتیب «سیدعباد» و «سیدعماد» اضافه شده که اشتباه هستند؛ ج. برخی اعقاب، از پسران و نواده های میرزا ابراهیم وکیل الرعایای آذربایجان در این شجره نامه از قلم افتاده است.

۱۱-۶. باقرزاده ارجمندی، سیداحمد (اهدآگر) | نسب نامه مُشجّر برخی اعقاب میرزا محمدعلی وکیل مالیات آذربایجان و از سادات حسنی حسینی طباطبایی عبدالوهابی وکیلی | سند |. فارسی | فقره | ۱ برگ | نسب نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۷۱.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹۹ق)؛ اصفهان؛
 اعقاب؛ امیر سراج‌الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (۹۲۷.؟ق)؛ تبریز؛
 زواره؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات وکیلی؛ شجره‌نامه‌ها؛ طباطبایی وکیلی؛
 طباطبایی وکیلی نژاد؛ مُشجّر؛ میرزا صدرالدین محمد (میرزا صدرا)، وکیل‌الرعاای آذربایجان
 (زنده در ۱۱۴۰ق)؛ نسب‌شناسی؛ وکیلی تهامی و وکیلی طباطبایی.

ج) اثر حاضر تصویر نسب‌نامه مُشجّر برخی اعقاب میرزا محمد علی وکیل بن میرزا
 صدرالدین محمد ساکن تبریز از جمله خاندان‌هایی با نام‌های خانوادگی طباطبایی وکیلی،
 طباطبایی وکیلی نژاد، وکیلی تهامی و وکیلی طباطبایی است.

۱۲-۶. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهدآگر) | نسب‌نامه مُشجّر حاج میرزا علی اصغر
 مستوفی (پدر میرزا محمد رفیع‌الدین نظام‌العلمای تبریزی) از سادات حسنی حسینی
 طباطبایی عبد الوهابی دیبا | سند | ۱۳۱۵ق | فارسی | پرونده | ۵ برگ | نسب‌نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۴۰۵.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹۹ق)؛ اصفهان؛
 اعقاب؛ امیر سراج‌الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (۹۲۲.؟ق)؛ تبریز؛
 زواره؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ شجره‌نامه‌ها؛ مُشجّر؛ میرفتاح بن
 میرزا صدرالدین محمد کبیر قاضی؛ نسب‌شناسی؛ نظام‌العلماء، محمد رفیع بن علی اصغر
 (۱۳۲۶.۱۲۵۰ق).

ج) این اسناد، تصاویر نسب‌نامه مُشجّر حاج میرزا علی اصغر مستوفی پدر میرزا محمد
 رفیع‌الدین نظام‌العلمای تبریزی و ساکن تبریز بوده و لازم به ذکر است که از پایین به بالا و
 چپ به راست و شروع شمارش از امام حسن مجتبی علیه السلام، از بیستمین نفر نسب‌نامه، هفت
 نفر از قلم افتاده است.

۱۳-۶. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهدآگر) | نسب‌نامه‌های مُشجّر حضرات ابراهیم،
 ادریس، اسماعیل، شیث، محمد، نوح و هود علیهم السلام پیامبران الهی و امام علی علیه السلام و برخی
 اعقاب میرزا یوسف مجتهد تبریزی (بانی مسجد قزیللی واقع در خیابان فردوسی تبریز) از

سادات حسنی حسینی طباطبایی عبدالوهابی | سند | ۱۳۴۵ و ۱۳۸۳ | عربی، فارسی | پرونده
| ۵ برگ (۶ صفحه) | نسب نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۷۰.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛
ابراهیم علیه السلام، پیامبر؛ ادريس علیه السلام، پیامبر؛ اسماعیل علیه السلام، پیامبر؛ اسماعیل صفوی اول، شاه
ایران (۸۹۲-۹۳۰ق)؛ ابویوب انصاری، خالد بن زید (؟-۵۲ق)؛ استانبول، امام علی علیه السلام (۲۳
قبل از هجرت ۴۰ق)؛ پیامبران اولوالعزم؛ ترکیه؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین)
عبدالوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟-۹۲۷ق)؛ اوزون حسن آق قویونلو، (۸۸۲-۸۲۶ق)؛ تبریز؛
جنگ چالدران؛ رودقات؛ زندانیان سیاسی؛ زواره؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات
شیخ الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبدالوهابیه؛ سادات قاضی؛ سفیران؛ سلیم
اول، سلطان عثمانی (۸۷۲-۹۳۶ق)؛ سمرقند، ازبکستان؛ شبستر؛ شجره نامه ها؛ شیث علیه السلام،
پیامبر؛ طبایی فر، طباطبایی عدل؛ عبدالمطلب بن هاشم (۱۲۷-۴۵ قبل از هجرت)؛ محبی
عثمانی (قرن ۱۰ق)؛ محمد علیه السلام، پیامبر اسلام (۵۳ قبل از هجرت ۱۱ق)؛ مسجد سلطان ایوب،
استانبول؛ مُشجّر؛ مهدوی طباطبایی، مهدوی طباطبایی فرد؛ میرزا یوسف مجتهد تبریزی
(؟-۱۳۱۰ق)؛ نسب شناسی؛ نوح علیه السلام، پیامبر؛ هود علیه السلام، پیامبر؛ یوسفی طباطبایی.

ج) اوراق مذکور، تصاویر نسب نامه مُشجّر حضرات ابراهیم، ادريس، اسماعیل، شیث،
محمد، نوح و هود علیهم السلام پیامبران الهی و امام علی علیه السلام و خاندان هایی با نام خانوادگی
طبایی فر، طباطبایی عدل، مهدوی طباطبایی، مهدوی طباطبایی فرد و یوسفی طباطبایی
هستند. لازم به ذکر است: الف. در برگ سوم، بیست و هشتمین نفر یعنی عبارت «میرزه محمد
القاضی بن» باید حذف شود؛ ب. در برگ چهارم، پنجمین نفر به اشتباه «ابراهیم الغمر» نوشته
شده که باید به «ابراهیم الطباطبا» تصحیح شود؛ و مابین بیست و هفتمین و بیست و هشتمین
نفر، باید «میرزه محمد القاضی» اضافه شود؛ همچنین نفر آخر «سید جلال الطباطبائی» در
کتاب های انساب «سید مهدی» نوشته شده است؛ ج. در صفحه دوم برگ پنجم، به اشتباه،
«امیر عبدالوهاب»، داماد «یوسف میرزا پسر اوزون حسن شاه آق قویونلو» معرفی شده است،

در حالی که داماد «یوسف میرزا»، پسر امیر عبد الوهاب «امیر عبد الباقی» است؛ و نیز امیر عبد الوهاب در زندان «سلطان سلیم» از دنیا رفته است و همچنین نسب نامه های حاضر، برای پیامبران و امام علی علیه السلام قطعی نبوده و قول های مختلف در این باره در منابع آمده اند. ۱۴-۶. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهداگر) | نسب نامه مُشجّر فاطمه سادات باقرزاده ارجمندی از سادات حسنی حسینی طباطبایی عبد الوهابی و کیلی | سند | ۱۳۸۷ | فارسی | فقره ۱ | برگ | نسب نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۴۲۳. ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟. ۹۲۷ق)؛ باقرزاده ارجمندی؛ تبریز؛ زواره؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات و کیلی؛ شجره نامه ها؛ مُشجّر؛ میرزا صدرالدین محمد (میرزا صدرا)، وکیل الرعایای آذربایجان (زنده در ۱۱۴۰ق)؛ نسب شناسی.

ج) سند مذکور تصویر نسب نامه مُشجّر فاطمه سادات باقرزاده ارجمندی بنت سید احمد بن سید رضای میر یوسف باقرزاده ارجمندی بن میر باقر بن میرزا اسد الله تبریزی است. لازم به ذکر است شجره نامه در پنج طبقه اول، به صورت تصویر افراد و نامشان آمده و تا حد امکان، تصویر و نام مادر هر فرد و نیز به همراه آیات و احادیث و پاورقی ها آمده است و برای گروه سنی کودک و نوجوان تهیه شده است.

۱۵-۶. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهداگر) | نسب نامه مُشجّر میرزا اسد الله تبریزی از بازرگانان تبریز و سادات حسنی حسینی طباطبایی عبد الوهابی و کیلی | سند | قبل از سال ۱۲۲۵ | فارسی | فقره ۱ | برگ | نسب نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۶۹. ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اسد الله أف؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟. ۹۲۷ق)؛ بازرگانان؛ باقرزاده ارجمندی؛ باکو، جمهوری آذربایجان؛ خیاط باقرزاده؛ تبریز؛ حاج میرزا

عبدالوهاب وکیل‌الرعايا ملقب به میرزا پاشای وکیل؛ زواره؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبدالوهابیه؛ سادات وکیلی؛ شجره‌نامه‌ها؛ شهاب‌الدینی؛ مُشجّر؛ میرزا صدرالدین محمد (میرزا صدرا)، وکیل‌الرعايای آذربایجان (زنده در ۱۱۴۰ق)؛ نسب‌شناسی. (ج) این سند، تصویر نسب‌نامه مُشجّر میرزا اسدالله تبریزی، جدّ خاندان‌هایی با نام خانوادگی اسدالله‌اف ساکن جمهوری آذربایجان، و باقرزاده ارجمندی، خیاط باقرزاده و شهاب‌الدینی ساکن تبریز است. به دلیل اینکه جای سیزدهمین و چهاردهمین نفر اشتباهی نوشته شده و نیز مابین بیست و هشتمین و بیست و نهمین نفر، دو نفر از قلم افتاده است، شجره‌نامه به شرح ذیل بازنویسی شد: میرزا اسدالله بن حاجی میرباقر بن حاجی میراسدالله بن حاجی میرعبدالفتاح بن حاجی میرزا محمد جعفر بن حاج میرزا عبدالوهاب وکیل‌الرعايا ملقب به میرزا پاشای وکیل بن حاجی میرزا محمد جعفر وکیل‌الرعايای آذربایجان بن حاجی میرزا عبدالوهاب وکیل مالیات بن حاجی میرزا محمد علی وکیل مالیات بن میرزا صدرالدین محمد قاضی بن میرزا محمد یوسف نقیب‌الاشراف‌الاکبرین میرزا صدرالدین محمد کبیر قاضی بن امیر میرزا مجدالدین محمد بن امیر سید اسماعیل بن امیر علی اکبر میرشاه میر بن امیر سراج‌الدین عبدالوهاب طباطبایی تبریزی شیخ‌الاسلام بن میرجلیل رفیع‌الدین امیر عبدالغفار شیخ‌الاسلام کبیرین سید عمادالدین امیرالحاج بن سید فخرالدین حسن بن امیر کمال‌الدین محمد بن امیر سید حسن بن سید شهاب‌الدین علی بن سید عمادالدین علی بن سید احمد بن سید عمادالدین کبیر علی بن ابوالحسن محمد شاعر اصفهانی ملقب به ابن طباطبای بن ابوعبدالله احمد شاعر اصفهانی بن ابی جعفر محمد اصغر کوفی بن الخزاعیه بن اباعبدالله احمد رئیس طائفه بن ابواسماعیل ابراهیم طباطبای بن ابوابراهیم اسماعیل دیباج بن اباسماعیل ابراهیم غمرین ابامحمد حسن مثنی بن ابامحمد حسن مجتبی و فاطمه حورالعین بنت اباعبدالله امام حسین علیه السلام.

۱۶-۶. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهدآگر) | نسب‌نامه مُشجّر میرزا محمد رفیع‌الدین نظام‌العلمای تبریزی از سادات حسنی حسینی طباطبایی عبدالوهابی دیبا | سند | ۱۳۱۹ق | فارسی | پرونده | ۲ برگ | نسب‌نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۷۶.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اصفهان؛
 اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (۹۲۷.۴ق)؛ تبریز؛
 زواره؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ شجره نامه ها؛ فقیهان؛ مجتهدان و
 علما؛ مُشجّر؛ میرفتاح بن میرزا صدرالدین محمد کبیر قاضی؛ نسب شناسی؛ نظام العلماء،
 محمد رفیع بن علی اصغر (۱۳۲۶.۱۲۵۰ق).

ج) اثر حاضر، تصویر نسب نامه مُشجّر میرزا محمد رفیع الدین نظام العلماء تبریزی از
 علمای آذربایجان در سده های سیزده و چهارده قمری و ساکن تبریز است. در شجره نامه
 مذکور، از پایین به بالا و چپ به راست و شروع شمارش از امام حسن مجتبی علیه السلام، یازدهمین نفر
 از قلم افتاده و به جای آن به ترتیب، «سید عباد» و «سید عماد» اضافه شده که صحیح نیست.
 ۱۷-۶. باقرزاده ارجمندی، سید احمد (اهداگر) | نسب نامه مُشجّر و عکس میرزا کاظم
 وکیل الرعایا، اعتضاد الممالک ملقب به حاجی وکیل از سادات حسنی حسینیه طباطبایی
 عبد الوهابی وکیلی | سند | ۱۲۸۳ | فارسی | پرونده | ۳ برگ | نسب نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۷۷.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ ادیبان؛
 اسدالله أف؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام
 (۹۲۷.۴ق)؛ بیگلربیگی؛ تبریز؛ حاج میرزا عبد الوهاب وکیل الرعایا ملقب به میرزا پاشای
 وکیل؛ دانشمندان؛ زواره؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات طباطبایی؛ سادات
 عبد الوهابیه؛ سادات وکیلی؛ شجره نامه ها؛ مُشجّر؛ میرزا صدرالدین محمد (میرزا صدرا)،
 وکیل الرعایای آذربایجان (زنده در ۱۱۴۰ق)؛ میرزا کاظم وکیل الرعایا اعتضاد الممالک مشهور
 به حاجی وکیل (۱۳۴۱.۱۲۴۶ق)؛ نسابه؛ نسب شناسی.

ج) اسناد حاضر، تصویر نسب نامه مُشجّر و عکس میرزا کاظم بن میرزا عبد الوهاب
 وکیل (میرزا پاشا)، از دانشمندان و ادیبان آذربایجان و بیگلربیگی تبریز و از سادات حسنی
 حسینیه طباطبایی عبد الوهابی وکیلی ساکن تبریز است.

۱۸۶. باقرزاده ارجمندی، سیداحمد (اهداگر) | نسب نامه میرسید حسین علی (میرعماد) نقیب زاده مشایخ از سادات حسنی حسینی طباطبایی عبدالوهابی شیخ الاسلامی | اسناد | ۱۳۳۱ | فارسی | پرونده ۲ | برگ | نسب نامه.

الف) مرکز اسناد تبریز سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۹۵/۹۹۸/۱۰۷۸.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امامان جماعت؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (۹۲۷.۴ق)؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات شیخ الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبدالوهابیه؛ مجلس مؤسسان؛ مُشجّر؛ میرزا علی اصغر شیخ الاسلام (۱۲۷۸.۱۱۶۴ق)؛ نسب شناسی؛ نقیب زاده مشایخ، میرسید حسین علی مشهور به میرعماد (۱۳۰۱ق.؟)؛ نویسندگان؛ وکلای دادگستری.

ج) اوارق حاضر، تصویر نسب نامه میرسید حسین علی (میرعماد) نقیب زاده مشایخ، نویسنده، وکیل و نماینده مجلس مؤسسان و از سادات حسنی حسینی طباطبایی عبدالوهابی شیخ الاسلامی ساکن تبریز است. لازم به ذکر است که الف. در هفتمین نفر، «جعفر» بعد از «ابی جعفر محمد» به اشتباه تکرار شده است؛ ب. در نهمین نفر، «علی» بعد از «ابوالحسن محمد» به اشتباه تکرار شده است؛ ج. نفر دهم باید به «میرسید عمادالدین پسر ابوالحسن علی» تغییر یابد.

۱۹۶. ترابی طباطبایی، سیدجمال | نسب نامه: شاخه ای از طباطبایی های تبریز | کتاب | چ۱: مدیریت منطقه شمال غرب سازمان اسناد ملی، بهار ۱۳۷۶ | فارسی | ج۱، ۲۸+۴۱۷، رحلی (۲۴×۳۳/۵ س م)، سخت | جدول، عکس، مصور، نمونه (شجره نامه)؛ مقدمه، پاورقی، منابع، نمایه.

الف) عنوان پشت جلد: «Genealogy: A Branch of Tabriz's Tabatabaiis»

ب) (۹۶۴۶۱۸۹۰۶۷؛ ۱۵۶۶۰۰۵؛ ۹۲۹/۵۵۳۲۲؛ ۱۳۷۶ ط ۲ ی ۸ CS/۳۰۲۰.

ج) سادات امینی؛ سادات حسنی؛ سادات دیبا؛ سادات شندآباد؛ شیخ الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبدالوهابیه؛ سادات قاضی؛ سادات وکیلی؛ شجره نامه؛ میرزا محمد هاشم قاضی طباطبایی؛ نامه ها؛ وصیت نامه.

د) نویسنده کتاب حاضر پس از بررسی چند شجره‌نامه و اختلاف بین آنها، به شجره‌نامه سادات عبدالوهابیه پرداخته و در ادامه، پس از شرح مختصری از امیر عبدالغفار و امیر سراج‌الدین عبدالوهاب، به شرح سادات قاضی پرداخته و میرزا محمدتقی قاضی را سرسلسله سادات قاضی و شیخ‌الاسلامی معرفی می‌کند، درحالی‌که سرسلسله سادات مذکور، پدر او یعنی میرزا محمد قاضی است. سپس به یکی از فرزندان میرزا محمدتقی یعنی میرزا محمد مهدی قاضی پرداخته و سپس به فرزند او میرزا محمد هاشم قاضی که متن اصلی کتاب به او و اعقابش اختصاص دارد می‌پردازد و نامه‌ها و نوشته‌هایی از او در ادامه بررسی می‌شوند. لازم به ذکر است برخی اشکالات نسبی مخصوصاً در شاخه سادات شندآباد دیده می‌شود.

۶-۲۰. سامانی، سید محمود و فقیه بحر العلوم، محمد مهدی | ابراهیم غمر: نواده امام حسن مجتبی علیه السلام و جد سادات طباطبایی | تدوین پژوهشکده حج و زیارت | کتاب | ج ۱: مؤسسه فرهنگی هنری مشعر، بهار ۱۳۹۴ | فارسی | ج ۱، ۱۳۲، وزیری، نرم | عکس؛ مقدمه، پاورقی، منابع.

الف) فیبا: ۱۳۹۳؛ عنوان صفحه حقوق: «ابراهیم غمر».

ب) ۵۳BP/۳/الف ۲۵ س ۲ ۱۳۹۳؛ ۲۹۷/۹۸۴؛ ۳۷۴۶۲۰۸؛ ۹۷۸۹۶۴۵۴۰۵۸۱۴.

ج) ابراهیم غمر؛ امام زادگان؛ سادات حسنی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبدالوهابیه؛ عراق، کوفه.

د) کتاب حاضر، در سه بخش تنظیم شده که در بخش نخست، به نسب و معرفی پدر و مادر ابراهیم غمر پرداخته و کنیه، القاب و اوصاف و ویژگی‌های او و راوی بودنش مورد بحث واقع و در ادامه، چگونگی شهادت و بیان مرقد و بازسازی بقعه او تشریح شده است. بخش آخر نیز به نسل او اختصاص یافته و در آن، از مراکز و پراکندگی جغرافیایی حضور اعقاب او در سرزمین‌های گوناگون و مراقد ایشان سخن رانده می‌شود.

۶-۲۱. شریعت، جواد | شجره طیبه خانواده طباطبایی دیبا | کتاب | ج ۱، تهران، رضا

طباطبایی دیبا، ۱۳۵۲ | فارسی | ج ۱، ۳۹+۱ ص | نمودار.

الف) متن کتاب بعدها در مقاله «شجره خاندان طباطبایی دیبا» (ر.ک: شماره ۲۸) چاپ و منتشر شده است.

ب) ۱۳۵۲ ش ۳ ش ۴ ش / ۷/ BP ۵۳.

ج) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟. ۹۲۷ق)؛ تبریز؛ زواره؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ سادات عبدالوهابیه؛ شجره نامه ها؛ مُشجّر؛ نسب شناسی.

د) ابتدا نسب نامه حاج میرزا علی اصغر مستوفی آمده و سپس اعقاب وی و شرح حال ایشان بررسی شده است. اعقاب وی به سادات دیبا مشهورند. در برخی منابع، به اشتباه بعد از نفر هشتم، از شخصی به نام سیدعباد نام برده اند که در این کتاب نیز سیدعباد به اشتباه، میرآباد نوشته شده و نیز میرزا رفیع و فرزندش میرمطلب را یکی فرض و آن هم به اشتباه «میررفیع میرطلب» نوشته شده است.

۶-۲۲. صفایی، ابراهیم | نسخه دست نوشته کتاب «دودمان دیبا» | سند [در اصل نسخه خطی است] | تاریخ مقاله ۱۳۶۳/۱۲/۵ و تاریخ مقدمه کتاب مهر ۱۳۵۶ | فارسی | پرونده | ۲۱۰ برگ | نسب نامه؛ شرح حال.

الف) سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛ ۲۳۲/۲۳۵۸.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امجدالسلطان گیلانی، باقر؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟. ۹۲۷ق)؛ تبریز؛ تهران؛ دیبا، فرح، همسر شاه ایران، (۱۳۱۷).؛ دیبا، سیدعبدالحسین (۱۳۱۶-۱۲۶۷)؛ دیبا، سیدمحسن (؟. ۱۲۶۰-۱۳۴۰)؛ روسیه؛ زواره؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ شجره نامه ها؛ علاءالملک، محمود ابن علی اصغر (۱۳۴۴-۱۲۵۸ق)؛ فقیهان؛ قطبی، خاندان؛ قطبی گیلانی، فریده (۱۳۷۹-۱۲۹۶ش)؛ الکساندر سرگی یویچ گریبایدوف (۱۸۲۹-۱۷۹۵م)؛ مجتهدان و علما؛ مُشجّر؛ میرزا مسیح مجتهد استرآبادی (۱۲۶۳-۱۱۹۴ق)؛ میرفتاح بن میرزا صدرالدین محمد کبیر قاضی؛ نسب شناسی؛

ناظم الدوله، سید اسدالله بن علی اصغر (۱۳۱۹.۴ق)؛ نظام العلماء، محمدرفعی بن علی اصغر (۱۳۲۶.۱۲۵۰ق)؛ وکیل الملک وزیر خلوت، سید فضل الله بن علی اصغر (۱۳۲۰.۱۲۶۳ق).

ج) این اسناد که در اصل نسخه خطی هستند، دست نوشته ابراهیم صفایی است که یکی مقاله‌ای در ارتباط با حمله مردم تهران به سفارت روسیه و قتل الکساندر سرگی یویچ گریبایدوف و دومی کتاب دودمان دیبا هستند. کتاب در سه بخش ذیل نوشته شده است: الف. ریشه دودمان دیبا؛ ب. خاندان نظام العلماء، ناظم الدوله، علاء الملک و وکیل الملک؛ ج. خاندان قطبی. صفایی در بخش اول و دوم نسخه خطی خود به نسب و شرح حاج میرزا علی اصغر مستوفی و فرزندان و اعقاب وی پرداخته و در لابه لای مباحث خود، از تصاویر و اسنادی بهره برده است که چند اشتباه نسبی نیز در آنها به چشم می خورد و بخش سوم کتاب خود را به خاندان فریده قطبی، مادر فرح دیبا اختصاص داده است.^۱

۶-۲۳. طباطبایی، سید محمد حسین | نسب نامه خاندان طباطبایی: اولاد امیر سراج الدین عبدالوهاب | کتاب | به کوشش و مقدمه سید هادی خسروشاهی | چ ۱: قم، مؤسسه بوستان کتاب (شماره نشر: ۲۰۴۳؛ کتاب های علامه طباطبایی: ۲۰؛ کتاب های استاد خسروشاهی: ۲۷؛ زندگی نامه و خاطرات: ۵۲؛ تاریخ: ۳۲۶)، ۱۳۹۱ | عربی | ج ۱، ۱۷۵+۵ ص، وزیری، نرم | نمودار (شجره نامه)، نمونه: اعلام، پاورقی، فهرست.

الف) ۹۷۸۹۶۴۰۹۱۰۹۰۰؛ ۲۷۰۱۱۴۰؛ ۹۲۹/۲۰۹۵۵؛ ۹۲۹ ۱۳۹۱ ط/۱۶۲/CS۱۴۱۹.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اسماعیل صفوی اول، شاه ایران (۸۹۲-۹۳۰ق)؛ ابویوب انصاری، خالد بن زید (؟-۵۲ق)؛ ارونق و انزاب؛ استانبول، ترکیه؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟-۹۲۷ق)؛ اوزون حسن آق قویونلو، (۸۲۶-۸۸۲ق)؛ باکو، جمهوری آذربایجان؛ تبریز؛ جنگ چالدران؛ رودقات؛ زندانیان سیاسی؛ زواره؛ سادات امینی؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ سادات شندآباد؛ سادات شیخ الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبدالوهابیه؛ سادات فتاحی؛ سادات قاضی؛ سادات وکیلی؛ سفیران؛ سلیم اول، سلطان عثمانی (۸۷۲-۹۳۶ق)؛ سمرقند، ازبکستان؛ شبستر؛ شجره نامه ها؛ شندآباد؛

۱. کتاب مذکور، به وسیله نگارنده، در دست تصحیح و تحشیه نویسی است.

صوفیان؛ محبی عثمانی (قرن ۱۰ق)؛ مسجد سلطان ایوب، استانبول؛ مُشجّر؛ نسب شناسی. ج) کتاب حاضر، با مقدمه سیدهادی خسروشاهی درباره سادات طباطبایی آغاز می‌شود و در ادامه، ابتدا متن تایپ شده و نموداری نسب امیر سراج‌الدین عبدالوهاب تبریزی، شجره‌نامه اعقابش و شرح حال ایشان، سپس متن مخطوط نوشته سیدمحمد حسین طباطبایی می‌آید. اعقاب او که به سادات حسنی حسینی طباطبایی عبدالوهابیه معروفند شامل سادات امینی، دیبا، شندآباد، شیخ‌الاسلامی، فتاحی، قاضی و وکیلی هستند. لازم است ذکر شود متن تاییپی شجره‌نامه به حدی اشکال دارد که نباید به آن استناد کرد چون شاخه‌ها و فرزندان و اعقاب، در چند جا اشتباه آورده شده و متن مخطوط هم در چند جا، تکراری چاپ شده و نیز چند صفحه از آن، از قلم افتاده است.

۲۴-۶. طباطبایی ملاذی، احمد (تهیه و تدوین) | نسب آل طباطبا | کتاب | تاریخ مقدمه ۱۳۹۴ | فارسی | ج، ۱ | ۵۵+۱ص، وزیری، نرم | جدول، شجره‌نامه، عکس، مصور، نمونه.

الف) سادات طباطبایی، سادات عبدالوهابیه، شیخ‌الاسلامی، قاضی، امینی، شندآباد. ب) هرچند هدف کتاب، تکمیل نسب‌نامه خاندان طباطبایی ملاذی است، ولی به صورت پراکنده، به برخی دیگر از شاخه‌های سادات عبدالوهابیه اشاراتی داشته است.

۲۵-۶. کارنگ، عبدالعلی | سادات شندآباد | مقاله | یغمایی، حبیب؛ جعفر شهیدی؛ محمدابراهیم باستانی پاریزی و ایرج افشار | محیط ادب: مجموعه سی گفتار به پاس پنجاه سال تحقیقات و مطالعات سیدمحمد محیط طباطبایی | ج ۱: تهران، مجله یغما، ۱۳۵۷ | فارسی | ج، ۱ | ۴۸۸ص، وزیری، نرم | عکس، مصور، نمونه.

الف) چاپ دوم: دبیرخانه هیئت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور، ۱۳۵۸ | ۴۷۹+۲۵ص / ۳۷۷۸۶۱۷.

ب) ۵۸۷۰۹؛ ۴/۶۲؛ ۸۱؛ ۱۳۵۷؛ ۳/۳۸۹PIR.

ج) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین‌العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ ارونق و انزاب؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج‌الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی، شیخ‌الاسلام (۹۲۷ق)؛ زواره؛ سادات شندآباد؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبدالوهابیه؛ شبستر؛

شجره‌نامه‌ها؛ شنندآباد؛ صوفیان؛ مُشجّر؛ نسب شناسی.

د) نویسنده، مقاله خود را در کتاب مجموعه مقالاتی در نکوداشت پنجاه سال تحقیقات و مطالعات سید محمد محیط طباطبایی چاپ و منتشر کرده و به بررسی درستی نسب شاخه‌ای از سادات طباطبایی عبد الوهابی که به سادات شنندآباد معروفند، پرداخته است. ۲۶-۶. ملک، حسین | نامه سلطان یعقوب به امیر عبد الوهاب | کاتب: صادقای تبریزی | سند [در اصل نسخه خطی است] | ۸۸۳ تا ۸۹۶ ق | فارسی | پرونده | ۴ صفحه | فرمان.

الف) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹۹ ق)؛ ابویوب انصاری، خالد بن زید (؟- ۵۲ ق)؛ ارونق و انزاب؛ استانبول، ترکیه؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج‌الدین (نورالدین) عبد الوهاب تبریزی، شیخ الاسلام (؟- ۹۲۷ ق)؛ باکو، جمهوری آذربایجان؛ تبریز؛ جنگ چالدران؛ رودقات؛ زندانیان سیاسی؛ زواره؛ سادات امینی؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ سادات شنندآباد؛ سادات شیخ‌الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبد الوهابیه؛ سادات فتاحی؛ سادات قاضی؛ سادات وکیلی؛ سفیران؛ سلیم اول، سلطان عثمانی (۸۷۲- ۹۳۶ ق)؛ سمرقند، ازبکستان؛ شبستر؛ شنندآباد؛ صوفیان؛ محبی عثمانی (قرن ۱۰ ق)؛ مسجد سلطان ایوب، استانبول؛ یعقوب بیگ، سلطان (۸۶۸- ۸۹۶ ق).

ب) حکم انتصاب امیر نظام‌الدین عبد‌الکریم به تولیت آستان مقدس رضوی که خطاب به بالاترین مقام دینی یعنی امیر عبد الوهاب تبریزی نوشته شده است.

۲۷-۶. نقیب‌زاده مشایخ، میرسید حسین علی (میرعماد) | هدیه لآل عبا فی نسب آل طباطبا | کتاب | چ ۱: تهران، (چاپخانه مجلس شورای ملی)، ۱۳۳۱ | فارسی | ج ۱، ۳+۱۰۵ ص، (۳۲/۸×۱۶/۲)، نرم | شجره پیوست آخر کتاب به اندازه ۴۰/۶×۶۱، عکس، مصور، نمودار (شجره‌نامه)، نمونه.

الف) متن کتاب حاضر، در کتاب تبریز و فرهنگ تشیع، اثر هادی هاشمیان، چاپ و منتشر شده است که در آن، اشتباهات املائی فراوانی علاوه بر اشتباهات نسبی و تایپی هدیه لآل عبا فی نسب آل طباطبا دیده می‌شود.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین العابدین (زنده در ۱۶۹۹ ق)؛ اسماعیل

صفوی اول، شاه ایران (۸۹۲. ۹۳۰ق)؛ ابویوب انصاری، خالدبن زید (؟ - ۵۲ق)؛ ارونق و انزاب؛ استانبول، ترکیه؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج‌الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی، شیخ‌الاسلام (؟. ۹۲۷ق)؛ اوزون حسن آق‌قویونلو، (۸۲۶. ۸۸۲ق)؛ باکو، جمهوری آذربایجان؛ تبریز؛ جنگ چالدران؛ رودقات؛ زندانیان سیاسی؛ زواره؛ سادات امینی؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ سادات شندآباد؛ سادات شیخ‌الاسلامی؛ سادات طباطبایی؛ سادات عبدالوهابیه؛ سادات فتاحی؛ سادات قاضی؛ سادات وکیلی؛ سفیران؛ سلیم اول، سلطان عثمانی (۸۷۲. ۹۳۶ق)؛ سمرقند، ازبکستان؛ شبستر؛ شجره‌نامه‌ها؛ شندآباد؛ صوفیان؛ محبی عثمانی (قرن ۱۰ق)؛ مسجد سلطان ایوب، استانبول؛ مُشجّر؛ نسب‌شناسی. (ج) نویسنده به نسب و اعقاب امیر سراج‌الدین عبدالوهاب تبریزی پرداخته و ضمن آن به شرح مختصری از ایشان می‌پردازد. لازم به ذکر است که در کتاب تأکید شده که امیر عبدالوهاب تبریزی، از زندان سلطان شاه سلیم آزاد شده که شواهد، خلاف این را بازگو می‌کنند و مطلب بعد این است که به اشتباه، «امیر عبدالوهاب»، دامادِ «یوسف بیگ پسر اوزون حسن آق‌قویونلو» معرفی شده، درحالی‌که دامادِ «یوسف بیگ»، پسرِ امیر عبدالوهاب، «امیر عبدالباقی» است و حاصل این ازدواج، سید حسن بیگ بود.^۱

۲۸-۶. هاشمیان، هادی | شجره‌خاندان طباطبایی دیبا | مقاله | تهران: مجلس شورای اسلامی | فارسی | پیام بهارستان؛ دوره ۲، س ۴، ش ۱۴، (زمستان ۱۳۹۰)؛ ص ۱۵۳۱ - ۱۵۵۰. الف) متن اصلی مقاله، پیش‌تر در کتاب شجره طیبه خانواده طباطبایی دیبا (ر.ک: به شماره ۲۱) چاپ و منتشر شده بود.

ب) آذربایجان شرقی؛ ابراهیم طباطبا ملقب به زین‌العابدین (زنده در ۱۶۹ق)؛ اصفهان؛ اعقاب؛ امیر سراج‌الدین (نورالدین) عبدالوهاب تبریزی، شیخ‌الاسلام (؟. ۹۲۷ق)؛ تبریز؛ زواره؛ سادات حسنی؛ سادات حسینی؛ سادات دیبا؛ سادات عبدالوهابیه؛ شجره‌نامه‌ها؛ مُشجّر؛ نسب‌شناسی.

ج) ابتدا نسب‌نامه حاج میرزا علی اصغر مستوفی آمده و در ادامه، اعقاب وی که به سادات دیبا مشهورند، بررسی می‌شود. در برخی منابع، به اشتباه بعد از نفر هشتم، از کتاب مذکور به وسیله‌ی نگارنده در دست تصحیح و تحشیه‌نویسی است.

شخصی به نام سیدعباد نام برده‌اند که در این مقاله، سیدعباد به اشتباه، میرآباد نوشته شده و نیز میرزا رفیع و فرزندش میرمطلب را یکی فرض کرده و آن هم به اشتباه، «میررفیع میرطلب» نوشته شده است.

نتیجه‌گیری

با بررسی و مطالعه منابع مذکور می‌توان گفت:

۱. شجره‌نامه‌های زیادی از این خاندان در دست افراد است که هنوز در جایی ثبت نشده و ارزش فراوانی دارند؛ از جمله «نسب‌نامه سادات ارزیل و کورخیر».
۲. در برخی شجره‌نامه‌ها، به‌ویژه شجره‌نامه‌های مربوط به سادات دیبا، مابین دهمین و یازدهمین فرد (شروع شمارش از امام حسن مجتبی علیه السلام)، از فردی به نام سیدعباد یاد شده که در کتب انساب دیده نمی‌شود.
۳. در اکثر منابع، اشکالات فراوانی از لحاظ نسب مابین مخطوطات و متون تایپ شده دیده می‌شوند.
۴. اشکالات مربوط به سادات شندآباد، در منابع مختلف تکرار شده است.
۵. اعتقاد مندرج در منابع، به‌روز نبوده و اکثراً فقط تا ۱۰۰ یا ۸۰ سال قبل کامل هستند.
۶. برخی نسخه‌های خطی، تا کنون چاپ و منتشر نشده‌اند؛ از جمله خاندان عبدالوهاب نوشته سیدمحمدعلی قاضی طباطبایی و کتاب‌های امیر سراج‌الدین عبدالوهاب تبریزی (شیخ‌الاسلام دوران آق‌قوینلو و شاه اسماعیل صفوی) و آل طباطبا در آذربایجان از نگارنده که کتاب اخیر در دست تدوین بوده و چند شاخه از سادات عبدالوهابیه تا زمان حال در آن بررسی و تکمیل شده است.
۷. متأسفانه کتاب ارزشمند شجره‌نامه سادات طباطبایی آل عبدالوهاب^۱ نوشته میرزا کاظم اعتضادالممالک ملقب به حاجی وکیل (۱۲۴۶-۱۳۳۷ق) پس از جست‌وجوی فراوان در کتابخانه‌های کشور و برخی کتابخانه‌های خانوادگی مشاهیر تبریز یافت

۱. این کتاب با عنوان «شجره سادات عبدالوهابیه ساکن آذربایجان» و «شجره سادات عبدالوهابیه ساکنین آذربایجان» در برخی کتب نام برده شده است.

نشد. این اثر بنا به اطلاعات مندرج در صفحه ۹ کتاب مؤلفین کتب چاپی فارسی و عربی از آغاز تاکنون (جلد پنجم: ک محمدیه) نوشته خان بابا مشار (۱۳۵۹.۱۲۷۹ش) در سال ۱۳۱۱ق در تبریز به صورت سنگی چاپ و منتشر شده که منبع اصلی کتاب‌های هدیه لآل عبا فی نسب آل طباطبا نوشته سید حسین علی نقیب‌زاده مشایخ طباطبا و نسب‌نامه خاندان طباطبایی: اولاد امیر سراج‌الدین عبدالوهاب نوشته سید محمد حسین طباطبایی و نسب‌نامه: شاخه‌ای از طباطبایی‌های تبریز نوشته سید جمال ترابی طباطبایی است. لازم به ذکر است بنا به گزارش خان بابا مشار، قسمت مربوط به سادات وکیلی بعدها از طرف خاندان وکیلی به صورت مستقل، چاپ و منتشر شده است. (ر.ک: به فهرست کتاب‌های چاپی فارسی، ج ۳: سق)، فهرست برحسب اسامی کتب؛ ۲: چاپخانه ارژنگ، دی ۱۳۵۲؛ صفحه ۳۱۹۷)

میرزا محمد رفیع‌الدین نظام‌العلمای تبریزی (؟۱۳۲۶ق)

دست خط ناصرالدین شاه قاجار (۱۲۱۰-۱۲۷۵ ش و سلطنت از ۱۲۲۷ ش)

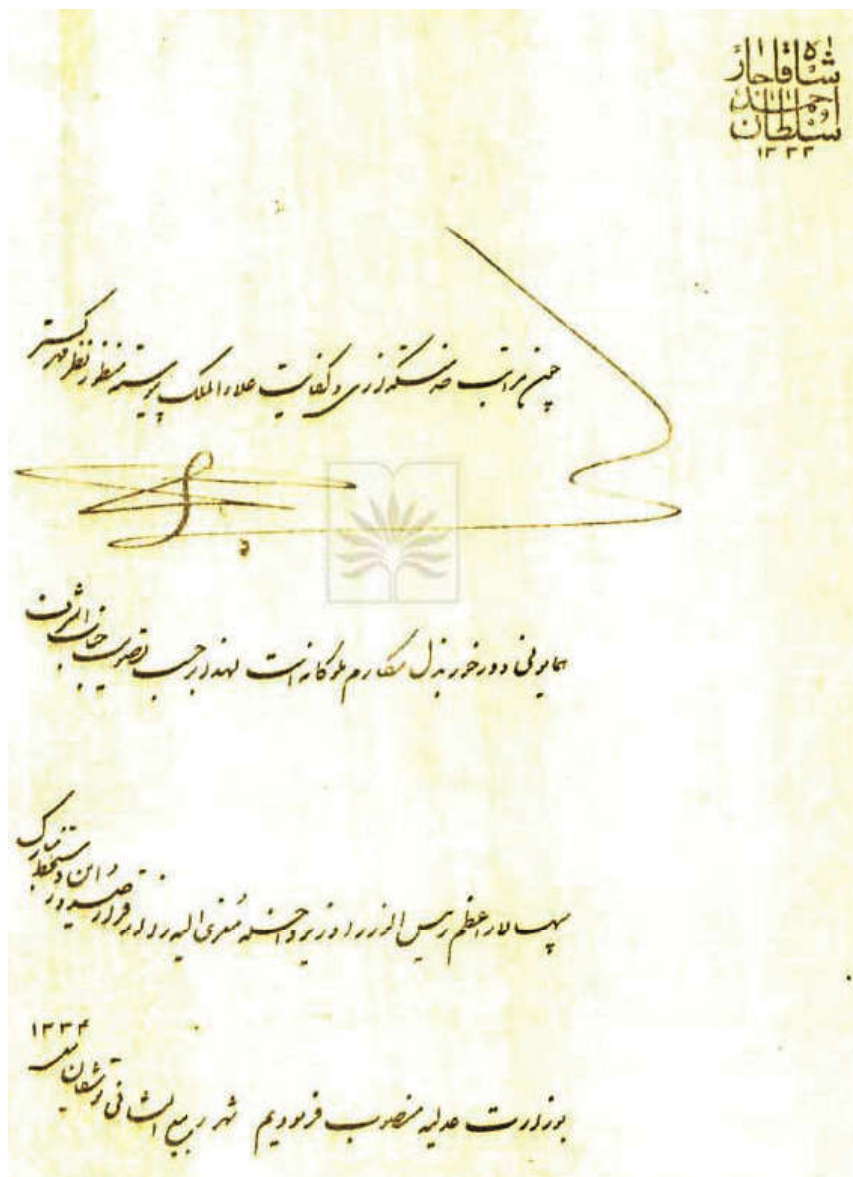
به میرزا محمد رفیع الدین نظام‌العلمای تبریزی

صورت دستخط مبارک هیونی
جناب نظام‌العلماء حقیقه همیشه از درون خود می‌ها
صادقانه شما کمال خوشنودی در رضا مند و اولاد افشته
و داریم و شما و سلسله شما را از مخلصین خودمان
و دولت و ملت می‌دانیم آیند نفع هم که شما دادید
و مختصر صحبتی که شد بر اعتقادان سابقه خود
و البته باید خود و اولاد و اقارب شما در کمال اسود
مشغول خدمات و دعا کوی باشند بعضی مطالب این
فقرات اگر باشد توضیحاً بجناب ذریعاً درجه اظهار
و اینها نمائید البته احکام آنها داده خواهد شد
ربیع الثانی ۱۳۰۰

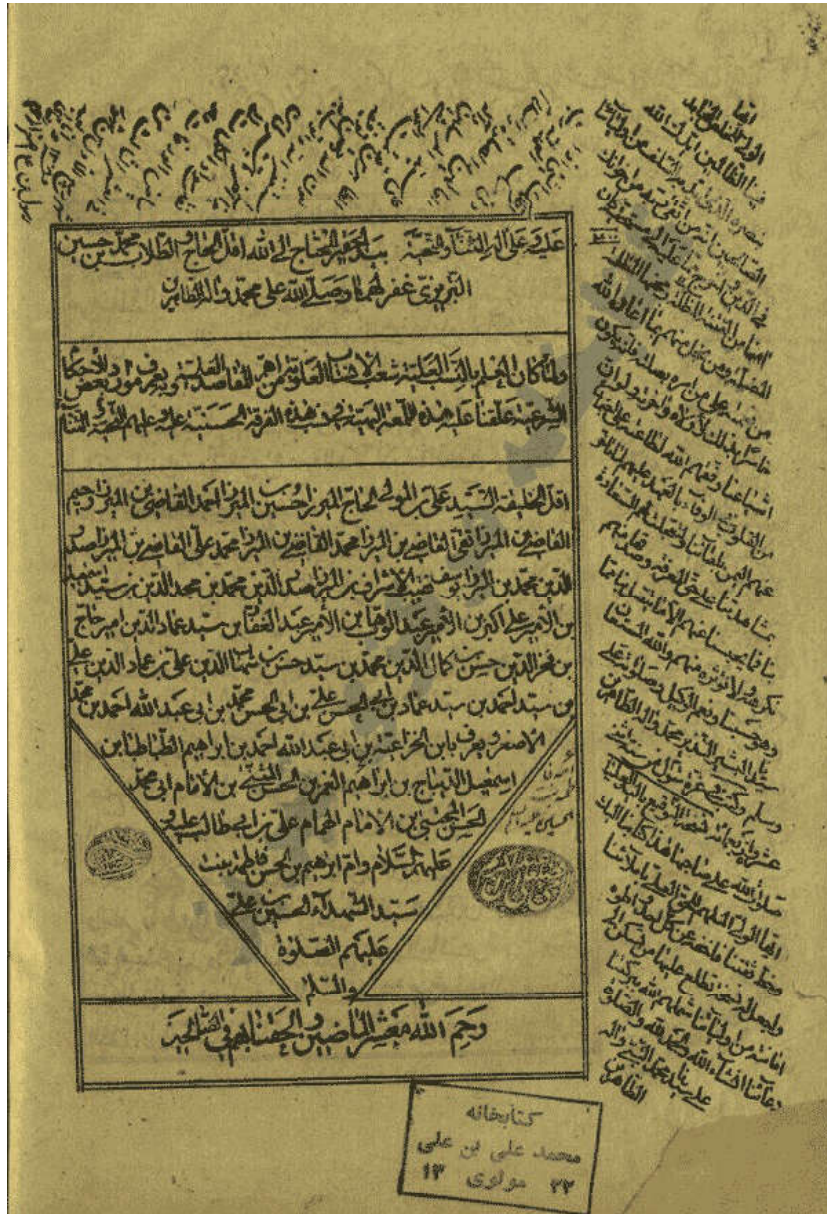
۷ بهمن

فرمان احمدشاه قاجار (۱۳۰۸-۱۲۷۵ش و سلطنت از ۱۲۸۸-۱۳۰۴ش)

به میرزا محمود علاءالملک (؟۱۳۳۴ق) برای وزارت عدلیه

نسب نامه حاج میرزا علی قاضی طباطبائی (۱۲۴۸، ۱۳۲۵ق)
 از سادات حسنی حسینی طباطبائی عبدالوهابی شیخ الاسلامی

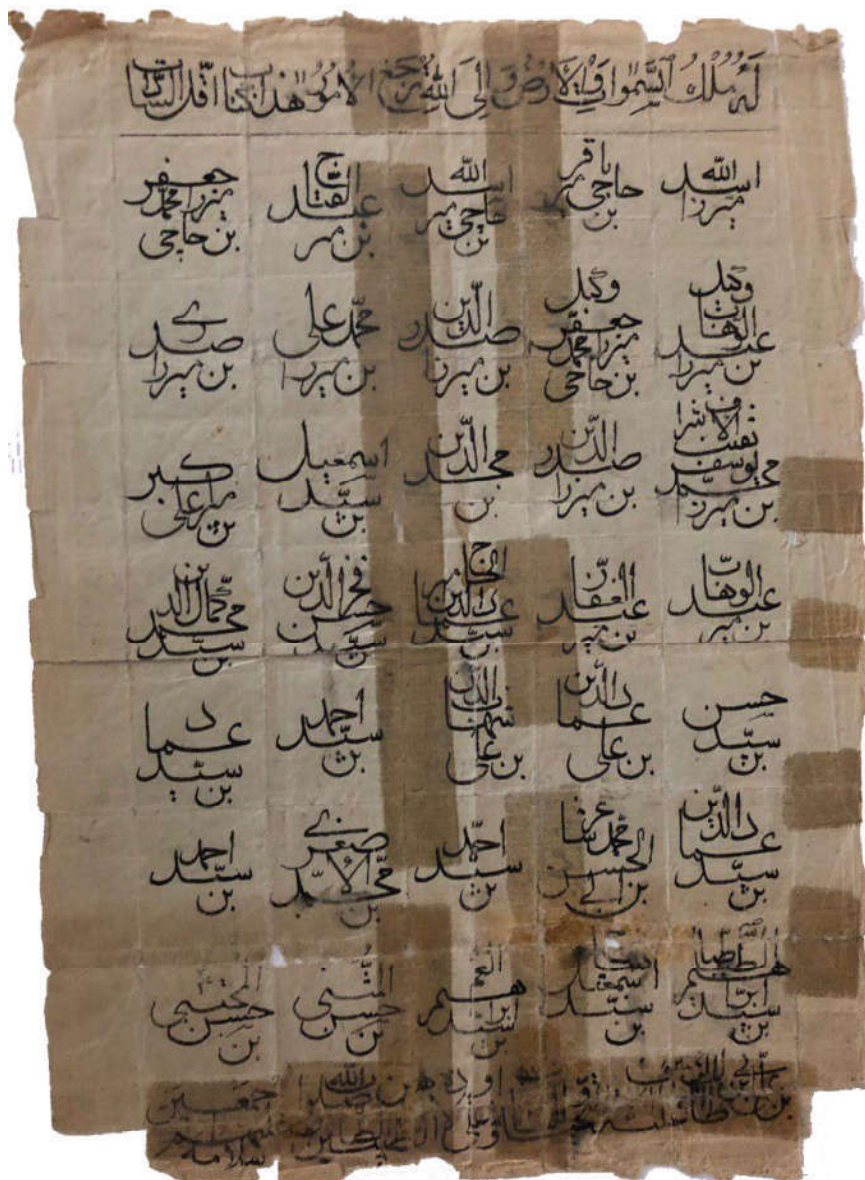

میرزا علی اصغر شیخ الاسلام (۱۱۶۴ یا ۱۱۸۲ تا ۱۲۷۸ ق)

جد سادات طباطبایی حسینی حسینی طباطبایی عبدالوهابی شیخ الاسلامی (نفر نشسته در وسط)
از علمای مناظره‌کننده با سید علی محمد شیرازی (۱۲۳۵ - ۱۲۶۶ ق) مؤسس آیین بابی در تبریز

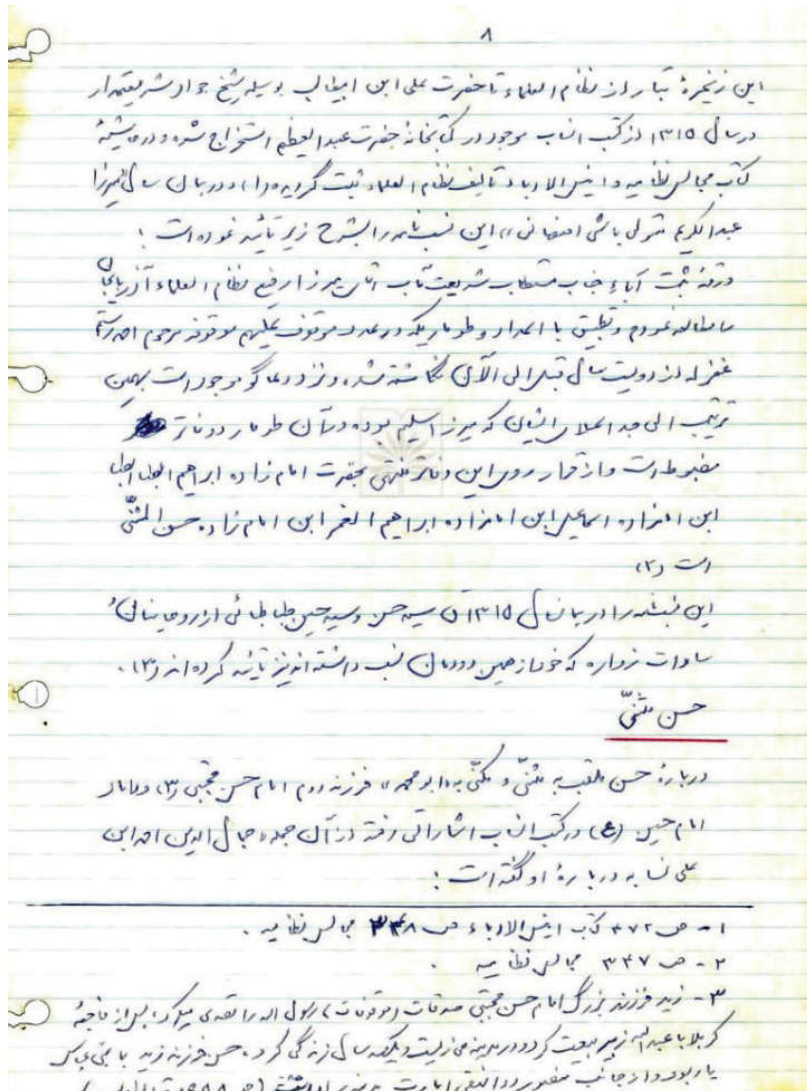
نسب‌نامه شجر میرزا اسدالله تبریزی (زنده در ۱۲۶۵ ش) از بازرگانان تبریز و سادات
 حسنی حسینی طباطبایی عبدالوهابی و کیلی و جدّ خاندان‌های اسدالله‌اف، باقرزاده
 ارجمندی، خیاط باقرزاده و شهاب‌الدینی ساکن جمهوری آذربایجان و تبریز

صفحه‌ای از نسخه خطی دودمان دیبا نوشته ابراهیم صفایی (۱۲۹۲-۱۳۸۶ ش)

نسب‌نامه مُشجّر برخی اعقاب میرزا ابراهیم وکیل‌الرعیای

آذربایجان و از سادات حسنی حسینی طباطبایی

عبدالوهابی وکیلی و شجره‌نامه سادات حسینی طباطبایی عبدالوهابی وکیلی امینی

میرزا کاظم وکیل الرعایا، اعتضاد الممالک ملقب به حاجی وکیل

بیلگریگی، ادیب و نسابه

فهرست منابع

۱. اسکندریبگ منشی، ۱۳۷۷ ش، تاریخ عالم‌آرای عباسی، جلد اول: تاریخ ایران، سلسله خاندان صفوی: شرح پادشاهی سلاطین پیش از شاه عباس اول، تصحیح: محمد اسماعیل رضوی؛ تهران: دنیای کتاب.
۲. حسینی قمی، قاضی احمد بن شرف‌الدین حسین، ۱۳۹۴، خلاصه التواریخ، تصحیح: احسان اشراقی، تهران: دانشگاه تهران.
۳. حشری تبریزی، ملا محمد امین، ۱۳۷۱ ش، روضه اطهار: مزارات متبرکه و محلات قدیمی تبریز و توابع، تصحیح و اهتمام: عزیز دولت‌آبادی، تبریز: ستوده.
۴. حقی اوزون چارشی‌لی، اسماعیل، ۱۳۶۰، تاریخ عثمانی، جلد دوم: از فتح استانبول تا مرگ سلطان سلیمان قانونی (تاریخ: ۹)، ترجمه: ایرج نوبخت، تهران: انتشارات کیهان.
۵. صدری، محمد باقر، ۱۳۷۵ ش، «یادواره شهید قاضی طباطبایی»، روزنامه جمهوری اسلامی، سال ۱۸، آبان، ش ۴۳، ص ۵، ۱۴.
۶. عون‌اللهی، سید آقا، ۱۳۸۹، تاریخ پانصد ساله تبریز: از آغاز دوره مغولان تا پایان دوره صفویان، ترجمه: پرویز زارع شاهمرسی، تهران: امیر کبیر.
۷. قاجار، نادر میرزا، ۱۳۹۳ ش، تاریخ و جغرافی دارالسلطنه تبریز، تصحیح: غلامرضا طباطبایی مجد، تبریز: آیدین و یانار.
۸. کربلایی تبریز، حافظ حسین، ۱۳۸۳ ش، روضات الجنان و جنات الجنان، با مقدمه، تکلمه، تصحیح و تعلیق: جعفر سلطان القزایی، به سعی و اهتمام: محمد امین سلطان القزایی، تبریز: ستوده.
۹. گلی زواره، غلامرضا، ۱۳۸۳ ش، «درنگی بر یک تبارنامه»، میراث شهاب؛ ش ۳۵-۳۶، سال ۱۰، ش ۱-۲، بهار و تابستان، ص ۸۰.
۱۰. محیط طباطبایی، سید محمد، ۱۳۴۴ ش، «شوخی و جدی»؛ یغما، سال ۱۸، ش ۱، فروردین، ص ۴۱.
۱۱. نوایی، عبدالحسین، ۱۳۴۷ ش، شاه اسمعیل صفوی: اسناد و مکاتبات تاریخی همراه با یادداشت‌های تفضیلی، تهران: بنیاد فرهنگ ایران با مساعدت مالی سازمان برنامه.
۱۲. وبگاه حوزه نت: www.hawzah.net